

Københavns Borgerrepræsentation
Rådhuset
1559 København K

Uddannelsesstyrelsen

Frederiksholms Kanal 26
1220 København K.
Tlf 3392 5300
Fax 3392 5302
www.uvm.dk

**Københavns Kommunes godkendelse af læseplan i kristendoms-
kundskab ved Ålholm Skole**

6. april 2005
J.nr. 2001-2374-2

Uddannelses- og ungdomsborgmester Per Bregengaard og Undervisningsministeriet har ført en langvarig korrespondance om Ålholm Skoles læseplan for faget kristendomskundskab.

Per Bregengaard har ved brev af 17. december 2004 meddelt ministeriet, at han har godkendt Ålholm Skoles læseplan af 1. maj 2002, som er revideret december 2004. Per Bregengaard oplyste, at han havde godkendt læseplanen, efter at skolen atter på et møde den 8. december 2004 havde behandlet læseplanen i forhold til ministeriets tilkendegivelser. Han har endvidere meddelt, at han betragter læseplanen som et væsentligt foregangsarbejde, og at han ikke agter at efterkomme ministeriets anmodning om at foretage ændringer i læseplanen.

Det er Undervisningsministeriets opfattelse, at den af Per Bregengaard godkendte læseplan ikke opfylder lovgivningens krav.

Regelgrundlaget

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 870 af 21. oktober 2003, er følgende fastsat i § 6, stk. 1:

"§ 6. Kristendomsundervisningens centrale kundskabsområde er den danske folkekirkes evangelisk-lutherske kristendom. På de ældste klassetrin skal undervisningen tillige omfatte fremmede religioner og andre livsanskuelser.

Stk. 2." [fritagelsesbestemmelse]

I lovens § 10, stk. 1 og 2, er følgende fastsat:

"§ 10. Undervisningsministeren fastsætter regler om formålet med undervisningen og om centrale kundskabs- og færdighedsområder (slutmål) i fag og obligatoriske em-

ner. Undervisningsministeren fastsætter desuden regler om mål for bestemte klassetrin (trinmål) i de enkelte fag/emner, bortset fra de fag, der kan tilrettelægges over 1 eller 2 år.

Stk. 2. Slutmål og trinmål angiver fælles nationale mål for, hvad undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig af kundskaber og færdigheder i faget/emnet henholdsvis ved afslutningen af undervisningen og ved afslutningen af bestemte klassetrin."

Med hjemmel i lovens § 10, stk. 1, er udstedt bekendtgørelse nr. 571 af 23. juni 2003 om formålet med undervisningen i folkeskolens fag og obligatoriske emner med angivelse af centrale kundskabs- og færdighedsområder (slutmål) og trinmål (Fælles mål), som ændret ved bekendtgørelse nr. 804 af 15. juli 2004.

I bekendtgørelsens § 5 er formålet med undervisningen i kristendoms-kundskab fastsat:

"§ 5. Formålet med undervisningen i kristendoms-kundskab er, at eleverne erkender og forstår, at den religiøse dimension har betydning for livsopfattelsen hos det enkelte menneske og for dets forhold til andre.

Stk. 2. Undervisningen tager sit udgangspunkt i kristendommen, som denne fremtræder i historisk og nutidig sammenhæng.

Stk. 3. Eleverne skal opnå kendskab til bibelske fortællinger og forståelse af kristendommens betydning for værdigrundlaget i vor kulturkreds. Derudover indgår ikke-kristne religioner og livsanskuelser med henblik på, at eleverne får forståelse af andre livsformer og holdninger.

Stk. 4. Gennem mødet med de forskellige former for livsspørgsmål og svar, som findes i kristendommen samt i andre religioner og livsopfattelser, skal undervisningen give eleverne et grundlag for personlig og ansvarlig stillingtagen og handling over for mennesket og naturen."

I bekendtgørelsens § 6 er angivet de centrale kundskabs- og færdighedsområder (slutmål) for kristendoms-kundskab efter 9. og 10. klassetrin.

Slutmålene angiver, hvad undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig af kundskaber og færdigheder inden for hvert af følgende fire områder:

Livsfilosofi og etik

Bibelske fortællinger

Kristendommen og dens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng

Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser

For så vidt angår *Bibelske fortællinger* fremgår det af § 6, stk. 2, at "Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- 1) udtrykke viden om centrale fortællinger fra Det Gamle og Nye Testamente
- 2) diskutere de bibelske fortællingers sigte og perspektiv og deres tydning af tilværelsen og
- 3) gøre rede for bibelske fortællinger og symbolers betydning i kunsten, herunder litteraturen.”

Med hensyn til *Kristendommen og dens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng* fremgår det af § 6, stk. 3, at ”Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- 1) forholde sig til spørgsmålet om, hvad kristendommen er,
- 2) gengive hovedtrækkene i kristendommens historie,
- 3) vurdere kristendommen og folkekirkens betydning i Danmark,
- 4) forholde sig til kirkelige retninger i vor tid,
- 5) formulere sig om brug og betydning af kristne symboler og ritualer og
- 6) tolke salmer og sange samt benytte dem som udtryksform.”

Bekendtgørelsen fastsætter i bilag 1, nr. 3, trinmålene for kristendoms-kundskab efter 3., 6., 9. og 10. klassetrin. Trinmålene omfatter på alle fire trin: *Livsfilosofi og etik, Bibelske fortællinger og Kristendommen og dens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng.*

Efter 9. og 10. klassetrin omfatter trinmålene herudover *Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser.*

I det følgende er gengivet, hvad undervisningen i *Bibelske fortællinger* og i *Kristendommen og dens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng* skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig af kundskaber og færdigheder efter henholdsvis 3., 6. og 9. klassetrin:

Bibelske fortællinger

Efter 3. klassetrin:

- Kende til fortællinger i Det Gamle og Nye Testamente
- Gengive udvalgte bibelske fortællinger på forskellig vis
- Tale med om indholdet af bibelske fortællinger
- Sætte indholdet af bibelske fortællinger i forhold til nutiden.

Efter 6. klassetrin:

- Forholde sig til udvalgte fortællinger fra Det Gamle og Nye Testamente
- Skelne mellem forskellige genrer i Bibelen

- Kende forholdet mellem Det Gamle og Nye Testamente
- Kende og tyde udvalgte bibelske fortællinger
- Genkende bibelske fortællinger, som de kommer til udtryk i kunst og kultur.

Efter 9. klassestrin:

- Udtrykke sig om bibelske fortællingers sammenhæng med værdier i dansk og europæisk kultur
- Forholde sig til de bibelske fortællinger i samtaler om tydning af tilværelsen
- Fortolke motiver og temaer, som de kommer til udtryk i kunst og kultur.

Kristendommen og dens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng

Efter 3. klassestrin:

- Samtale om, hvad kristendom er
- Genkende kristendommens fremtrædelsesformer, som de forekommer i hverdagen, bl.a. i udsmykninger og i landskaber
- Kende til kirkens indretning og udsmykning
- Udtrykke sig om kristendommens relation til årets og livets rytme
- Samtale om udvalgte symboler
- Synge og samtale om salmer og sange.

Efter 6. klassestrin:

- Udtrykke deres forståelse af, hvad kristendom er
- Kende til kristendommens historiske forudsætninger og udviklingsforløb i Europa med særligt fokus på Danmark
- Give eksempler på sammenhænge mellem kirkens indretning, udsmykning og funktion
- Give eksempler på ritualers betydning i menneskers liv
- Samtale om udvalgte begreber, symboler og kunstneriske udtryk med henblik på forståelse af, hvad kristendom er
- Bruge salmer og sange som udtryksform
- Samtale om salmer og sange som religiøse udtryk.

Efter 9. klassestrin:

- Reflektere over og diskutere kristendommens rolle i kultur og samfund
- Have indsigt i og forholde sig til kirkelige synspunkter samt deres betydning i samfundet

- Drøfte folkekirkens organisation og betydning i samfundet
- Forholde sig til andre kristne trossamfund
- Forholde sig til sammenhænge mellem tid, rum og betydning i forskellige ritualer
- Genkende kristne symboler samt diskutere deres funktioner, når disse indgår i kunstneriske udtryk
- Tolke salmer og sange, bl.a. i relation til den historiske udvikling.

Ovennævnte retsgrundlag sammenholdt med Ålholm Skoles læseplan

En læseplan beskriver indholdet af undervisningen og skal afspejle fagets formål og de fælles nationale trin- og slutmål for, hvad undervisningen skal lede frem mod. Undervisningsministeriet finder ikke, at læseplanen for Ålholm Skole lever op til lovgivningens krav.

Det fremgår således ikke på nogen måde af læseplanen, at kristendomsundervisningens centrale kundskabsområde er den danske folkekirkens evangelisk-lutherske kristendom, som det er fastsat i lovens § 6, stk. 1, og det kan ikke ses ud af læseplanen, at undervisningen tager udgangspunkt i kristendommen, jf. § 5, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 571 om formålet med undervisningen i kristendomskundskab.

Tilsvarende afspejler skolens læseplan ikke de i bekendtgørelsen fastsatte slutmål. Bekendtgørelsens trinmål afspejles ligeledes ikke i læseplanen, og det kan således ikke udledes, at undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig de ovenfor nævnte kundskaber og færdigheder inden for kundskabsområderne *Bibelske fortællinger* og *Kristendommen og dens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng*.

Den af Per Bregengaard senest godkendte læseplan (den her omhandlede læseplan revideret december 2004) adskiller sig med en enkelt sætning fra den forrige læseplan, idet følgende sentens er indsat i den i december reviderede læseplan: *"For alle tre faser gælder det, at eleverne skal møde et indhold, som gør det muligt for dem at tilegne sig de kundskaber og færdigheder, som fremgår af fagets trinmål."*

Uanset denne tilføjelse finder Undervisningsministeriet ikke, at skolens læseplan opfylder fagets formål, slut- og trinmål inden for kundskabsområderne *Bibelske fortællinger* og *Kristendommens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng*. Dette kan blandt andet udledes af skolens læseplan for 1. fase, som ministeriet går ud fra svarer til undervisningen efter 3. klassetrin. Heri hedder det i læseplanen, at *"Børnenes spørgelyst om tilværelsen imødekommes ved, at eleverne arbejder med anskuelige fortællinger fra forskellige religioner og ved at inddrage religiøse fænomener og symboler."* Endvidere hedder det: *"Da det nære personlige forhold spiller en stor rolle i børnenes liv, bliver det*

vigtigt at arbejde med udvalgte livsemner, der binder det nære og det konkrete sammen med forhold i børnenes omverden. Eleverne opfordres gennem enkle spørgsmål og opgaver til at formulere, hvordan de opfatter deres sociale omverden, og hvordan de mener, man kan og bør handle over for hinanden."

De temaer/emner, der ifølge skolens læseplan arbejdes med i alle 3 faser, er:

Dagliglivets praksis

Religiøse, etiske og filosofiske fortællinger

Religionernes historie, deres historiske baggrund og nutidige fremtoning

Kunst og symboler

Praktisk/anvendt filosofi og etik.

For alle fem temaer/emner fremgår det, at undervisningen tager udgangspunkt i den enkelte elevs egen religionsopfattelse. For eksempel under emnet Religiøse, etiske og filosofiske fortællinger i 1. fase hedder det: *"Via religiøse og etiske fortællinger sigtes der mod, at eleverne også bliver opmærksomme på (samt får fortalt) deres egne fortællinger om forskellige dele af deres omverden og deres erfaringer dermed."*

Det er således ikke muligt at se af læseplanen, at eleverne efter 3. klassetrin blandt andet skal kunne kende fortællinger i det Gamle og Nye Testamente, gengive udvalgte bibelske fortællinger på forskellig vis, tale med om indholdet af bibelske fortællinger og sætte indholdet i bibelske fortællinger i forhold til nutiden. Hele grundlaget for beskrivelserne i skolens læseplan er alene kundskabsområderne *Livsfilosofi og etik* og *Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser*.

En tilsvarende manglende efterlevelse af kundskabsområderne *Bibelske fortællinger* og *Kristendommen og dens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng* gælder for læseplanens indhold i 2. og 3. fase. Efter ministeriets opfattelse vil eleverne således ikke med undervisning efter denne læseplan kunne tilegne sig de kundskaber, der sætter dem i stand til at nå trin- og slutmålene for undervisningen i kristendomskundskab.

I forhold til ovennævnte bemærkning i læseplanen om, at eleverne for alle 3 faser skal møde et indhold, som gør det muligt for dem at tilegne sig de kundskaber og færdigheder, som fremgår af fagets trinmål, henleder ministeriet opmærksomheden på, at der for kundskabsområdet *Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser*, der udgør en betydelig del af læseplanen i alle 3 faser, først er fastsat bindende trinmål efter 9. klassetrin.

Per Bregengaard har i brev af 17. december 2004 til undervisningsministeren gjort gældende, at meningen med læseplaner må være, at der kan lægges forskellige lokale vinkler og holdninger ind i undervisningen. Per

Bregengaard henviser i denne forbindelse til folkeskolelovens § 18, hvorefter undervisningen skal tilrettelægges, så den svarer til den enkelte elevs behov og forudsætninger.

Ministeriet er enig i denne betragtning, idet det er muligt i læseplanen at betone lokale vinkler med udgangspunkt i elevernes forudsætninger. Dette indebærer dog ikke, at der kan ses bort fra lovens § 6, stk. 1, hvorefter kristendomsundervisningens centrale kundskabsområde er den danske folkekirkes evangelisk-lutherske kristendom, og hvorefter læseplanen efter sit indhold skal foreskrive en undervisning, der leder eleverne frem mod at have tilegnet sig de kundskaber og færdigheder i faget, som de nationale slutmål og trinmål angiver.

Ministeriet henleder opmærksomheden på, at det er Borgerrepræsentationens ansvar, at læseplanen er i overensstemmelse med lovgivningen. Der henvises til folkeskolelovens § 40, stk. 3, hvorefter kommunalbestyrelsen godkender skolernes læseplaner, og ved godkendelsen må kommunalbestyrelsen i kraft af sit overordnede ansvar for kommunens skolevæsen påse, at læseplanen er udformet på en sådan måde, at den er i overensstemmelse med lovgivningens krav.

Konklusion

Undervisningsministeriet må på baggrund af ovennævnte redegørelse konkludere, at godkendelsen af Ålholm Skoles læseplan er klart ulovlig, og at lovliggørelse om fornødent må gennemtvinges med sanktioner.

Københavns Borgerrepræsentation anmodes således om at trække godkendelsen af læseplanen tilbage og drage omsorg for - eventuelt med anvendelse af kommunestyrelseslovens virkemidler - at der fastsættes en ny læseplan, der opfylder lovgivningens krav.

Med venlig hilsen

Kim Mørch Jacobsen
Direktør